

Representantforslag 69 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentant Borghild Tenden

Dokument 8:69 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Borghild Tenden om etablering av en ordning med kvalifiseringsstøtte for forskningsinstitutter som søker statlig basisfinansiering

Til Stortinget

Bakgrunn

Instituttsektoren er en essensiell del av det norske forskningssystemet. Målt i antall enheter er den norske instituttsektoren stor sammenlignet med mange andre land, og svært sammensatt. Instituttsektoren varierer med hensyn til faglig innretning, arbeidsoppgaver, brukere, organisasjonsform, finansiering og historisk bakgrunn.

I 2009 utførte instituttsektoren forsknings- og utviklingsarbeid for 10,3 milliarder kroner ifølge tall fra Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU). Nesten halvparten av Forskningsrådets midler, og en tredel av de totale offentlige FoU-midlene, går til instituttsektoren ifølge tall fra Forskningsrådet.

Per i dag har 53 institutter statlig basisfinansiering. En samlet kirke-, utdannings- og forskningskomité viser i Innst. 12 S (2011–2012) til at: «Formålet med grunnbevilgningen er å bygge opp langsiktig kompetanse og bidra til kunnskapsutvikling i forskningsinstituttene.»

Instituttene som mottar statlig basisbevilgning, kan defineres som henholdsvis primærnæringsinstitutter, miljøinstitutter, teknisk-industrielle institutter og samfunnsvitenskapelige institutter.

Det har tidligere vært en debatt i Stortinget om innlemmelse av institutter som oppfyller kriteriene for basisfinansiering, men som likevel ikke automatisk har blitt innlemmet i ordningen. Blant annet ble

de tre samfunnsvitenskapelige instituttene Frischsenteret, Uni Rokkansenteret og NTNU Samfunnsforskning, innlemmet i ordningen med statlig basisfinansiering fra 1. januar 2011 grunnet nettopp dette. Imidlertid har et flertall på Stortinget, bestående av de nåværende regjeringspartiene, lagt til grunn at det ikke skal innlemmes flere institutter i basisfinansieringsordningen før finansieringssystemet er evaluert, noe som skal skje i 2012, jf. henholdsvis Innst. 12 S (2010–2011) og Prop. 1 S (2011–2012) for Kunnskapsdepartementet.

Uavhengig av evalueringen av finansieringssystemet mener forslagsstilleren at det må være mulig å bli innlemmet i basisfinansieringssystemet dersom man oppfyller kriteriene for basisfinansiering. Etter forslagsstillerens mening må det være en automatikk i dette. Videre mener forslagsstilleren at det i større grad bør legges til rette for – og stimuleres til – at flere institutter kan innlemmes i basisfinansieringsordningen, slik at man på denne måten bidrar til å videreutvikle og høyne kvaliteten i en mangfoldig instituttsektor. Dette forutsetter en særskilt satsing fra statens side.

Kriterier for innlemmelse i basisfinansiering

Det eksisterende basisfinansieringssystemet for forskningsinstituttene ble etablert i 2009. Den ene delen av basisbevilgningene består av en resultatbasert grunnbevilgning, mens den andre delen består av strategiske instituttsatsinger. I forbindelse med den resultatbaserte grunnbevilgningen er det etablert resultatindikatorer som grunnlag for vurdering av forskningsinstituttene. Disse indikatorene fungerer også som kriterier for eventuell innlemmelse i ordningen, og omfatter:

- Vitenskapelig publisering
- Samarbeid med universiteter og høyskoler (avlagte dr.grader og bistillinger)

- Internasjonale inntekter
- Inntekter fra Norges forskningsråd
- Nasjonale oppdragsinntekter

Det er verdt å understreke at basisbevilgningen er ment å styrke disse resultatindikatorerne på det enkelte institutt. I en vurdering av et institutt som ikke har basisbevilgning, vil dette vurderes opp mot resultatindikatorerne til sammenlignbare institutt som har basisbevilgning. Man sammenligner med andre ord institutter som har hatt basisbevilgning i evalueringsperioden med institutter som har stått utenfor ordningen. Dette fører, etter forslagsstillerens mening, til en u hensiktsmessig høy terskel for institutter uten basisfinansiering da man vurderes for innlemmelse i finansieringssystemet på ulikt grunnlag.

For institutter som står utenfor basisfinansieringssystemet, kan det være vanskelig å fullfinansiere aktiviteter for forbedrede resultatindikatorer. Spesielt gjelder dette vitenskapelig publisering og inntekter fra Forskningsrådets konkurranseutsatte tildelinger. Det er for eksempel ikke uvanlig at man må skrive et relativt høyt antall søknader for å få godkjent én, noe som er svært ressurskrevende og medfører høy finansiell risiko for det enkelte institutt.

Kvalifiseringsstøtte

Forslagsstilleren mener det bør etableres en ordning med kvalifiseringsstøtte for veletablerte institutter som ønsker å bli innlemmet i basisbevilgningssystemet. Dette vil være et viktig bidrag for ytterligere å øke kvaliteten i norsk instituttsektor. Etter det forslagsstilleren kjenner til er det ganske få veletablerte institutter som per i dag ikke er innlemmet i basisbe-

vilgningssystemet, blant annet Stiftelsen Polytec i Haugesund og Teknova AS i Kristiansand, og som er rimelig nær på å oppfylle kriteriene for dette. Disse bør, etter forslagsstillerens syn, få en ekstra drahjelp, for eksempel gjennom en ordning med kvalifiseringsstøtte.

Forslagsstilleren ser for seg at en ordning med kvalifiseringsstøtte for veletablerte institutter kan administreres av Norges forskningsråd som kan utlyse et mindre antall «stipendier» med jevne mellomrom. En ordning med kvalifiseringsstøtte kan tids- og beløpsavgrenses, for eksempel sett i forhold til gjennomsnittlig omsetning og tiden det tar å produsere en doktorgrad, delta i konkurranseutlysninger mv. Typisk kapitalbehov for å etablere et tilstrekkelig resultatgrunnlag for å kvalifisere seg til et permanent forskningsinstitutt anslås til å være mellom 2–7 mill. kroner, avhengig av instituttets størrelse, fagområde og ambisjoner.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen etablere en ordning der veletablerte forskningsinstitutter kan søke finansiell støtte for å kunne kvalifisere til statlig basisfinansiering. Støtten bør være av en slik størrelse og av en slik tidslengde at instituttet gis mulighet til å bli evaluert på et likeverdig grunnlag med institutter som allerede har slik finansiering.

1. mars 2012